

VAN DE BESTUURSTAFEL

Weet u het nog?

Een citaat: "Dankzij de zeer welwillende medewerking van de NITG directie, krijgen we gedurende een groot aantal weekenden de beschikking over faciliteiten in het nieuwe gebouw van NITG/TNO in Utrecht. Inmiddels hebben we besloten om deze faciliteiten gedurende die weekends om te dopen in: GAC - Geologisch Amateur Centrum."

In ons enthousiasme begonnen we zeer voortvarend en planden in dat jaar tien volledige cursusweekenden (vijf in het voorjaar en vijf in het najaar) en zes themadagen (drie keer op zaterdag en drie keer op zondag). Weet u nog over welk jaar ik het hier heb?

Daarna is er een heleboel gebeurd. De naam GAC veranderde stilzwijgend in Geologisch Activiteiten Centrum, NITG/TNO werd TNO Bouw en Ondergrond en werd opgesplitst in Deltares en Geological Survey of The Netherlands, en het bestuur realiseerde zich dat voor zo'n grote hoeveelheid activiteiten wel erg veel vrijwilligers nodig waren. Maar het uiteindelijke resultaat is toch wel dat we nog steeds elk jaar drie themadagen organiseren, dat we de jaarlijkse contactdag combineren met een GEO-markt en dat we elk jaar weer een aantal cursussen geven. De aankondigingen staan steeds in deze mededelingenrubriek en/of op onze internetsite www.geologischevereniging.nl

TNO geeft nog steeds zijn - zeer gewaardeerde - medewerking en dus zijn we volgend jaar op 29 januari alweer toe aan de 31^e themadag. Dit keer, aansluitend op het fantastische specialnummer van Grondboor & Hamer, met als onderwerp 'zout'. We hopen op deze themadag op vele facetten van 'zout' in te kunnen gaan, inclusief de mineralogie (haliet, etc.). Komt u ook?

Over ontwikkeling gesproken: inmiddels blijken de themadagen zeer druk bezocht te worden. Zo druk zelfs dat het auditorium in het TNO gebouw te klein dreigt te worden! We gaan nu proberen om organisatorisch een en ander te veranderen, zodat we meer bezoekers kunnen ontvangen. Daarvoor is wel een strakkere organisatie nodig, een organisatie die staat of valt met de inzet van vrijwilligers. Bent u bereid om drie keer per jaar op de themadag zelf de handen uit de mouwen te steken en mee te helpen bij de opbouw (9-11 uur), bij de afbouw (16-17 uur) en bij het verder verloop van de themadag (11-16 uur). Laat dan even wat van je horen!

En weet u al in welk jaar we voor het eerst gebruik maakten van het TNO gebouw? De allereerste themadag

had als onderwerp "Geologie van de Eifel" en werd (geheel georganiseerd door de afdeling West Friesland) gehouden op 29 maart 2003. Welke afdeling organiseert een van de volgende themadagen?

Een nieuw verenigingsjaar: 2011

We staan alweer aan het begin van een nieuw verenigingsjaar. Het bestuur wenst u alle goeds voor dat nieuwe jaar en hoopt u ook te mogen begroeten bij een van de vele activiteiten. De planning is:

Zaterdag 29 januari: eerste themadag met als onderwerp 'zout'.

Hebt u een leuke verzameling met bijvoorbeeld haliet of soortgelijke mineralen of heeft u iets anders te laten zien rondom het onderwerp 'zout': neem even contact op met jvermee@xs4all.nl en doe een keer mee aan zo'n themadag! U bent van harte welkom. Zie voor het detailprogramma www.geologischevereniging.nl.

Zaterdag 12 maart: landelijke contactdag.

Deze keer staat de dag in het teken van 'Energie uit de Nederlandse ondergrond'. Zie ook elders in deze mededelingenrubriek.

Zaterdag 14 mei: algemene jaarvergadering en excursie.

Nadere mededelingen volgen in het volgende nummer van G&H. Noteer deze dag alvast in uw agenda. En dan volgen in het najaar nog twee themadagen op: zaterdag 24 september en zaterdag 26 november. Nadere informatie daarover in een van de volgende nummers van G&H of op www.geologischevereniging.nl

CURSUSPROGRAMMA

Cursus "mineralen determineren"

Heeft u ook mineralengidsjes in de kast staan? Bij elk mineraal een foto die natuurlijk net niet lijkt op het mineraal waarvan u de naam probeert te achterhalen? Of heeft u een boekje met alleen maar tekeningen van de kristalvorm en kunt u niet besluiten of deze tweedimensionale weergave nu wel of niet lijkt op het kristal dat u gevonden heeft? Alle gidsjes hebben één ding gemeen, ze geven bij elk mineraal een opsomming van eigenschappen als de hardheid, het soortelijk gewicht, de streep, de splijting, de kristalvorm, etc. Daar gaat het duidelijk om. Maar kunt u daar mee werken? Weet u wat daar nu eigenlijk staat? Niet precies? Volg dan de cursus "mineralen determineren" die we in de eerste maanden van 2011 organiseren.

De habitus van een mineraal, de vorm waarin het mineraal meestal uitkristalliseert, is een belangrijk determinatiekenmerk. Vaak staat deze in een tekeningetje bij de beschrijving. In de tekst staat dan: tetragonaal, kubisch, hexagonaal of misschien wel monoklien. Wat betekent dit precies, hoe kan ik dat zien? Aan de hand van ideale voorbeelden van hout of karton gaan we kristalvormen bestuderen om vervolgens te kijken of we deze vormen in veel voorkomende mineralen kunnen herkennen en kunnen benoemen. Doel van de cursus is dat u na afloop de meest voorkomende mineralen snel kunt herkennen en dat u de mineralengidsjes kunt lezen, er mee aan de slag kunt!

Deelnemers: minimaal 12, maximaal 16. Voorkennis: geen. Toelatingsvoorwaarde: lid zijn van de NGV of van GEA. Kosten: € 70,-. Docente/plaats: drs. Maaike van Tooren in het gebouw van TNO, Princetonlaan 6, Universiteitscentrum De Uithof, Utrecht. Cursusdata: de zaterdagen 12 en 19 februari, 5 en 19 maart 2011. Steeds van 11.00 tot 16.00 uur. Aanmeldingen bij voorkeur via e-mail naar Joost Vermeë. jverme@xs4all.nl

De gesteentencursus bij u thuis?

Mijn vroegere cursus 'gesteentenherkenning' is omgebouwd en nu op aanvraag beschikbaar als uitleen/zelfstudiecursus. Met de voor dat doel geschreven cursustekst kunt u thuis op uw gemak, in eigen tempo en bij herhaling de circa 150 gesteentesoorten in 200 monsters bestuderen. U kiest zelf: de duur van de uitleentermijn, de periode/tijd van het jaar en uw eventuele medecursisten (niet te veel!). Plaatjes zijn op eigen PC te raadplegen, de tekst verwijst op het juiste moment naar monsters en plaatjes. Overig plaatmateriaal, luchtfoto's, stereofoto's, boek ('de geologische stad') zijn er allemaal bij.

Voor de kosten hoeft u het niet te laten, ik vraag € 15,- per uitleenweek. U dient alleen het spul te komen ophalen bij mij thuis en op een afgesproken datum weer terug te brengen. Van dat laatste moet ik 100% op aan kunnen, anders kan ik met de volgende leners geen afspraken maken. Dat betekent 100 kilo in de auto, verdeeld over zeven stapelbare laden en een kistje. U kunt een leenperiode lang tevoren afspreken, mochten andere leners zich melden dan overleggen u en ik eerst. Wel dient u lid van de NGV of donateur van GEA te zijn.

Jan Verhofstad, Dorpsweg 108 te Schellinkhout,
tel: 0229-503046, e-mail: jverhofstad@hetnet.nl

Geologie in het Museon en daarbuiten

Basiscursus Geologie

De Basiscursus is bedoeld voor ieder die belangstelling heeft voor geologie. U hoeft geen voorkennis te hebben. Docent is drs. Cor Montagne. Hij zal u vertrouwd maken met de lange geschiedenis van de Aarde. Daarbij leert u welke processen er in het inwendige van de Aarde en aan het aardoppervlak werkzaam zijn en vooral ook wat wij daarvan kunnen zien. Als u deze cursus heeft afgerond, bekijkt u de wereld met andere ogen.

De kosten voor de hele cursus zijn € 80,- inclusief basisboek. De data zijn 7 – 14 januari, 4 – 11 – 18 februari, 11 – 18 – 25 maart, 1 – 8 april 2011 van 14.00 tot 16.00 uur.

Voor meer informatie kunt u Cor Montagne bellen (070 – 3381400) of mailen naar cmontagne@museon.nl

Excursies en uitstapjes

Het is altijd leuk eropuit te gaan met een gezellige groep geïnteresseerden in de geologie. Voor de tweede helft van januari staat een 12-daagse reis naar Oman op het programma. In oktober gaan we vier dagen het prachtige en onbekende Noord Friesland bezoeken. Voor informatie kunt u Cor Montagne bellen (070 – 3381400) of een mail sturen naar cmontagne@museon.nl. Om misverstanden te voorkomen wordt hier duidelijk gemeld dat deze reizen geen activiteiten van het Museon zijn.

LANDELIJKE CONTACTDAG

Energie uit de Nederlandse ondergrond

Zaterdag 12 maart 2011

De Nederlandse Geologische Vereniging (NGV) organiseert eenmaal per jaar een contactdag over een actueel geologisch onderwerp. Dit jaar staat de energie die wij uit de Nederlandse ondergrond halen centraal, waarin vele aspecten uit verleden, heden en toekomst aan bod komen. De dag wordt gehouden in Utrecht Universiteitscentrum "De Uithof". De ontvangst en de lezingen zijn in het gebouw van de Faculteit Geowetenschappen, Hoofdgebouw Aardwetenschappen, Budapestlaan 4, 3584 CD Utrecht. De lunch en een geologische markt vinden plaats in het vlakbij gelegen gebouw van TNO, Princetonlaan 6, Utrecht.

De contactdag is voor iedere geïnteresseerde toegankelijk.

Programma:

- 10.00 – 10.30 Ontvangst in Hoofdgebouw Aardwetenschappen
- 10.30 – 11.30 Olie en gas in Nederland - Prof. Rien Herber, RU Groningen
- 11.40 – 12.40 Geothermie (Delft Aardwarmte Project-DAP) resultaten en toekomst verwachting - Spreker: medewerker DAP
- 12.40 – 14.30 Gezamenlijke lunch en geologische markt in gebouw TNO
- 14.30 – 15.30 CO₂ opslag in Nederland - Spreker: medewerker TNO

Tijdens de geologische markt (12.40 tot 14.30 uur) bestaat de mogelijkheid om geologische activiteiten, verzamelingen en boeken onder de aandacht te brengen. Aanmeldingen voor deelname zijn van harte welkom. Info bij: jverme@xs4all.nl

Bereikbaarheid

Per auto: A28, afslag De Uithof. Borden Budapestlaan/ Princetonplein volgen. Bij het gebouw zijn voldoende parkeerplaatsen. Openbaar vervoer: stadsbus lijn 11 en 12 iedere 5 minuten naar de Uithof (reistijd ca. 20 minuten). Uitstappen halte "Botanische tuinen" (lijn11) resp. "Kruidgebouw" (lijn12).

Aanmeldingen: Bij voorkeur via e-mail naar Willem Schuurman, Vlintdreef 17, 9403 JV Assen; e-mail adres: schuurmanwillem@hotmail.com

Kosten: de kosten zijn € 15,- per persoon incl. lunchpakket. Te storten op rek.nr. 1182107 t.n.v. penningmeester NGV.

Van rokende vulkanen tot brulapen

Costa Rica en Nicaragua: 12 - 27 februari 2011

Deze reis wordt geleid door drs. Pieter Dercksen. We bezoeken de beroemdste actieve vulkanen van Costa Rica en brengen ook een bezoek aan het nationale vulkanologisch en seismologisch observatorium. We reizen per boot door de nature trail van het tropisch regenwoud met spectaculaire wildlife. In Nicaragua bezoeken we de actieve Massaya vulkaan met o.a. een wandeling door een vulkaangrot. De intrigerende vulkanen van het eiland Ometepe in het reusachtige meer van Nicaragua besluiten de reis.

Een tsunami en fossielen.

Kreta: 30 april 2011 tot 14 mei 2011.

Leiding dr. Pim van Wamel en drs. Paul van Olm. Kreta is een eiland vol menselijke en geologische geschiedenis. De Minoische beschaving was van een hoog niveau. De tsunami als gevolg van de ontploffing van de vulkaan op Santorini maakte daar echter abrupt een eind aan. Daarnaast aandacht voor de geologie van dekbladen tot prachtige fossielrijke afzettingen met soms tweekleppigen van bijna een halve meter en de reuzenzee-egel *Clypeaster*.

Maangesteente en de oervogel.

Zuid Duitsland, eigen auto/car pool reis -
4 juli 2011 tot 11 juli 2011.

Leiding dr. Pim van Wamel en drs. Paul van Olm. In Beieren vond 15 miljoen jaar een gigantische catastrofe plaats. Een steenmeteoriet van ongeveer een kilometer doorsnede sloeg in bij waar nu het plaatsje Nördlingen ligt. In een paar seconden werd de Rieskrater "geschapen" met een diameter van 13 km en bijna 5 km diep. Deze uitzonderlijke omstandigheden zorgden ervoor dat de gesteenten werden omgezet in gesteenten die lijken op die welke we nu op de maan aantreffen. De USA-maanastronauten werden hier dan ook vóór hun missie getraind in maangesteenteherkenning! We bestuderen uitgebreid de krater en de omgeving. Dan reizen we even verder Beieren in naar de wereldberoemde plattenkalk van Solnhofen waar indertijd de eerste oervogel gevonden is. U kunt zelf naar hartenlust ook op fossielenjacht gaan.

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Zwolle e.o.

De bijeenkomsten vinden maandelijks plaats van september tot en met mei in de Eli Heimanszaal van het Ecodrome te Zwolle, Willemsvaart 19. De zaal is om 19.30 uur open en de bijeenkomsten beginnen om 20.00 uur.

Vrijdag 21 januari 2011

Jaarvergadering - hierna kunnen de leden een tafelpresentatie geven van eigen vondsten.

Afdeling Winterswijk

Maandag 10 januari 2011

Educatieve avond met Henk Oosterink: "Stratigrafie en ouderdom" en Eddy Kwak: "Ouderdomsbepaling"

Maandag 14 februari 2011

Onze traditionele Jaarvergadering, gecombineerd met de Verkiezing van de Vondst van het Jaar. Commentaar overbodig.

Maandag 14 maart 2011

Cees Ehlers doet verslag van zijn jongste Amerika-reis onder de titel Canyons....canyons....canyons, geologische impressies in en rond het Coloradoplateau.

Maandag 11 april 2011

Harrie Wolters, verbonden aan het Hunebedmuseum in Borger, vertelt over geologische vakanties op Gotland, Öland, in het versteende bos van Lesbos en in de Provence. Maandag 9 mei 2011: Educatieve avond met Willem Peletier: "Karstverschijnselen" en Henk Schriemer: "Gesteenten".

Maandag 20 juni 2011

Herman Winkelhorst heeft het een en ander te vertellen over zijn Amerika-reis naar Texas (opgraving) en de geologische musea in Chicago en New York.

Nieuws van het excursiefront

Er zijn nog maar weinig zekerheden, maar onderstaand overzicht leert u wat we denken te kunnen bieden. Veel is onder voorbehoud.

Dagexcursie Staringgroeve + bezichtiging Staringcollectie.

Dagexcursie Het Achterhoekse landschap (in Aalten).

Dagexcursie naar de geologische collectie museum Folkwang-Essen (nu in Zeche Zollverein)

Dagexcursie naar Wettringen en Haddorf

Meerdaagse excursie Frankrijk en wel Noord-Normandië, rond Fécamp, waarschijnlijk in de Tulpvakantie (eind april-begin mei 2011)

Teken in op de intekenlijsten op onze verenigingsavonden, of bel (0543) 515420, of mail c.ehlers@chello.nl.

Afdeling Twente

Terugblik

Op dinsdagavond 21 september hield ons eigen lid Robert Mensink een lezing over Het Barrandium van Tsjechië. Het Barrandium is een gebied in Tsjechië, gelegen tussen Praag en Pilzen en is genoemd naar een Franse geoloog, Joachim Barrande. Deze heeft rond 1850 veel baanbrekend onderzoek naar trilobieten gedaan en heeft hierover een prachtig standaardwerk geschreven. Robert is in één van zijn vakanties in dit gebied geweest en heeft er op drie verschillende locaties naar fossielen gezocht. Hij had mooie voorbeelden van gevonden trilobieten meegenomen. Na deze lezing vond in de pauze de verloting plaats en aan het einde van de avond was er nog tijd voor het tonen van de vakantieavonden.

Dinsdag 19 oktober ontvingen wij als spreker Tom Reijers, geoloog, avonturier en reis- en expeditiebegeleider met als onderwerp "De geologische vorming van Europa". Na een inleiding over de plaattektoniek volgden we de reis over de wereldbol van Baltica (Oer-Europa), een van de continentale brokken van het uiteenvallende supercontinent Rhodinia (1100 - ca 650 MYA); we zagen

de oude gebergtevorming t.g.v. diverse botsingen met andere brokken continent, de vorming van opnieuw een supercontinent, Pangea, en het uiteenvallen hiervan in het Trias (250 - 200 MYA). Na een oost -west breuk in Pangea volgde de vorming van de Mid-Atlantische breuk waardoor Europa en Afrika enerzijds en Amerika anderzijds uiteen begonnen te gaan in het Krijt (145 - 65 MYA), waarbij de Atlantische Oceaen werd gevormd. De oceaen tussen Afrika en Europa werd vervolgens t.g.v. het noordwaarts bewegen van de Afrikaanse plaat steeds smaller: ontstaan van de Middellandse Zee met het omhoog komen van het jongste gebergte in Europa, de Alpen.

Programma

Dinsdag 21 december 2010

Peter Bijl, van het Institute of Environmental Biology van de Universiteit van Utrecht, over 'Tropisch Antarctica'.

Dinsdag 18 januari 2011

Jaarvergadering en aansluitend Dick Schlüter, amateur-paleontoloog over "Subtropische zeevissen op Jutland".

Dinsdag 15 februari 2011

Freek Busschers, geoloog bij de Geological Survey of the Netherlands, en Pieter Stoel, amateurarcheoloog: "Midden-Pleistocene artefacten in afzettingen van het Rijn-Maas systeem bij Woerden: *Homo heidelbergensis*".

Locatie lezingen: Museum Twentse Welle,
Het Roozendaal 11, 7523 XG, Enschede.

Aanvang altijd om 19.30 uur.

Afdeling Limburg

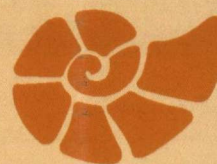
Het is begin november en de excursies zijn nagenoeg voorbij. Alleen groeve "t Rooth" is het hele jaar door nog open op zaterdagmorgen. De vondstmogelijkheden in de groeve "t Rooth" zijn wisselend, afhankelijk van de die week uitgevoerde werkzaamheden. Maar er komen weer leuke vondsten uit. Als afsluiting gaan we op 21 november met Wiel Schins wandelen in het Savelsbos en bekijken we de geologie van het gebied.

In december besluit Wiel Schins het jaar met een verhaal over de prehistorie in Limburg. En we zijn uiteraard weer bezig met het programma voor volgend jaar. Zoals gewoonlijk weer de traditionele excursies op het gebied van Carboon, Krijt en Maasgesteenten. Ook bij de verschillende lezingen komen al deze onderwerpen aan bod.

Data en nadere gegevens over de lezingen en excursies van de afdeling Limburg worden in het eerste nummer van ons tijdschrift "Spreekende Bodem" gepubliceerd of kunnen op de website van de NGV Afdeling Limburg (<http://www.geologischevereniging.nl/afdelingen/limburg/>) ingezien worden.

Henskens Fossils®

DIGGING - PREPARATIONS - WHOLE SALE - EXHIBITIONS
Int. Dinosaur Digging Team®

Eikenboomgaard 11-13, 5341 CT Oss (The Netherlands)

Telefoon +31 (0) 412 634669

www.henskensfossils.nl e-mail: theo@henskensfossils.nl

Showroom geopend: za. 10.00 - 14.00 u. Verder bezoek op afspraak